

قانون صدور چک در نظم حقوقی کنونی

مؤلفان:

سید احمد باختر - مسعود رئیس

«وکیل پایه یک دادگستری و مدرس دانشگاه»

باختر، احمد، گرد آورنده

قانون صدور چک در نظم حقوق کنونی / مولفان
احمد باختر، مسعود رئیسی. -- تهران خط سوم
۱۳۸۳.

ISBN 964-8039-22-4

۳۳-ص.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
۱.چک -- قوانین ومقررات -- ایران.
لفرئیسی، مسعود، گرد آورنده. بایران قوانین و
احکام. ج. عنوان.

۳۶۴/ ۵۵۹۶

ق ۱۶ / ۹۲۹ KMH

۳۲۸۶۵-۸۲م

کتابخانه ملی ایران.

نشر خط سوم

نام کتاب: قانون صدور چک در نظم حقوقی کنونی

مولفان: سید احمد باختر- مسعود رئیسی

۶۴۹۶۷۱۵-۱۶

ناشر: خط سوم

چاپ: آینده

لیتوگرافی: نگین

چاپ اول: ۱۳۸۳

تیم

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۸۰۳۹-۲۲-۴

مرکز بخش: «وطیقا» ۶۴-۴۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲۷	مقدمه
۳۱	ماده ۱ - انواع چک
	قوانین و مقررات مرتبط
۳۲	۱ - از قانون تجارت
۳۲	۲ - قانون اجازه تأسیس بانکهای غیر دولتی
۳۳	۳ - قانون چکهای تضمین شده مصوب ۱۳۳۷
۳۳	۴ - از قانون مالیاتهای مستقیم
۳۴	۵ - مقررات و شرایط عمومی حساب جاری
	آراء هیئت عمومی دیوان عالی کشور
۴۱	رأی شماره ۷۴ مورخ ۱۳۴۶/۱۰/۲۷
	نظریات مشورتی اداره حقوقی
۴۲	۱ - نظریه شماره ۷/۱۵۹۴ مورخ ۱۳۶۲/۴/۲۷
۴۲	۲ - نظریه شماره ۷/۵۰۹۹ مورخ ۱۳۷۷/۹/۲۵

آراء دیوان عالی کشور

- ۱- حکم شماره ۱۶۸۶ مورخ ۱۳۱۵/۱۰/۳ شعبه ۸..... ۴۲
- ۲- حکم شماره ۷۱۶ مورخ ۱۳۲۴/۶/۱۴ شعبه ۴..... ۴۴

دکترین

- ۱- ابهام ماده یک..... ۴۴
- ۲- تعریف چک..... ۴۵
- ۳- عدم نسخ قانون چکهای تضمین شده مصوب ۱۳۳۷..... ۴۵
- ۴- اشتباه قانونگذار در تعریف چک تأیید شده و تضمین شده..... ۴۶
- ۵- تاریخچه استعمال چک در جهان..... ۴۶
- ۶- تعریف جرم صدور چک پرداخت نشدنی..... ۴۷
- ماده ۲- چک، سند لازم الاجرا..... ۴۷

سیر تاریخی

- ۱- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷..... ۴۸
- ۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴..... ۴۹
- ۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵..... ۵۰

قوانین و مقررات مرتبط

- ۱- از قانون تجارت..... ۵۱
- ۲- قانون تفسیری تبصره الحاقی به ماده ۲ قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک مصوب ۱۳۷۶/۳/۱۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام در باره تفسیر مفهوم کلمه «خسارات» مصوب ۱۳۷۷..... ۵۲
- ۳- از قانون پولی و بانکی..... ۵۴
- ۴- از قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی..... ۶۰

- ۵- از قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۱ ۶۲
- ۶- از قانون مدنی ۶۲
- ۷- از آیین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجراء و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی مصوب ۱۳۵۵/۴/۶ ۶۲
- ۸- آیین نامه تعرفه حق الوکاله و هزینه سفر وکلای دادگستری مصوب ۱۳۷۸ ۶۴
- ۹- از آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم ۶۹

نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه شماره ۷/۶۷۵۹ مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۲۲ ۷۰
- ۲- نظریه شماره ۷/۱۳۱۱ مورخ ۱۳۷۱/۴/۷ ۷۰

دیدگاههای قضایی

- نظریه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۴ قضات دادگستری تهران در مورد خسارت تأخیر تأدیه ۷۱

آراء دیوان عالی کشور

- حکم شماره ۳۷۱۸ مورخ ۱۳۳۴/۱۲/۲۳ شعبه ۲ ۷۲
- نظریه فقهای شورای نگهبان در خصوص خسارت تأخیر تأدیه
- ۱- نظریه شماره ۷۶/۲۱/۵۱۲ - ۱۳۷۶/۳/۱ ۷۳
- ۲- نظریه شماره ۹۴۹۹ - ۱۳۶۲/۸/۲۵ ۷۳
- ۳- نظریه شماره ۳۸۴۵ - ۱۳۶۴/۴/۱۲ ۷۳
- ۴- نظریه شماره ۳۳۷۸ - ۱۳۶۷/۱۰/۱۴ ۷۴

دکترین

- ۱- عدم امکان صدور اجرائیه ثبتی علیه ظهرنویس ۷۴

- ۲- تعریف سند لازم الاجرا ۷۴
- ۳- اعتراض و شکایت از عملیات اجرایی چک ۷۴
- ۴- نحوه محاسبه خسارت تأخیر تأدیه ۷۶
- ماده ۳- صدور چک به میزان اعتبار ۷۸

سیر تاریخی

- ۱- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷ ۷۸
- ۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۷۹
- ۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۷۹

قوانین مرتبط

- از قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ ۸۰
- نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه مورخ ۱۳/۶/۱۳۵۳ ۸۰
- ۲- نظریه شماره ۲۸۲۷ مورخ ۱۳۷۰/۵/۲۱ ۸۱
- ۳- نظریه شماره ۷/۷۶۰۰ مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۴ ۸۱
- ۴- نظریه شماره ۷/۳۶۳ مورخ ۱۳۷۲/۱/۲۱ ۸۲
- ۵- نظریه شماره ۷/۳۲۵ مورخ ۱۳۷۲/۲/۴ ۸۲
- ۶- نظریه شماره ۷/۴۹۸۲ مورخ ۱۳۷۶/۷/۲۷ ۸۳
- ۷- نظریه شماره ۷/۱۹۵۴ مورخ ۱۳۶۲/۵/۲۶ ۸۴
- ۸- نظریه شماره ۷/۵۶۵۴ مورخ ۱۳۵۸/۱۲/۱۲ ۸۴

آراء دیوان عالی کشور

- حکم شماره ۱۴۹۰ مورخ ۱۳/۶/۱۳۱۷ شعبه یک ۸۵

دکترین

- جهاز كلفرى چك..... ۸۵
- ماده ۳ مكرر- امكان وصول چك در تاريخ مندرج در آن يا بعد از آن . ۸۶
- ديدگاههاى قضايى

- نظريه مورخ ۱۳۷۷/۹/۴ قضات دادگستري تهران در خصوص مطالبه وجه
- چك قبل از تاريخ سررسيد ۸۶
- دكترين

- ۱- نسخ قسمتى از ماده ۳۱۱ قانون تجارت..... ۸۷
- ۲- ايراد به قانونگذار..... ۸۷
- ماده ۴- صدور گواهينامه عدم پرداخت..... ۸۷
- سير تاريخى

- ۱- از قانون راجع به چك بى محل مصوب ۱۳۳۷..... ۸۸
- ۲- از قانون صدور چك مصوب ۱۳۴۴..... ۸۹
- قوانين و مقررات مرتبط

- ۱- از آيين نامه اجراى مفاد اسناد رسمى لازم الاجرا و طرز رسيدگى به
- شكايت از عمليات اجرايى مصوب ۱۳۵۵..... ۸۹
- ۲- از آيين نامه تعيين ضوابط و مقررات مربوط به محروميت اشخاص از
- افتتاح حساب جارى و چگونگى استعمال بانكها..... ۸۹
- دكترين

- ضمانت اجراى اين ماده ۹۰
- ماده ۵- امكان دريافت قسمتى از موجودى..... ۹۳
- سير تاريخى

- از قانون صدور چك مصوب ۱۳۴۴..... ۹۴

نظریات مشورتی

نظریه شماره ۷/۳۹۱ مورخ ۱۳۷۶/۱/۲۵ ۹۴

دکترین

ضمانت اجرای این ماده ۹۵

ماده ۶- قید نام و نام خانوادگی در هر برگ چک ۹۶

دکترین

ضمانت اجرای این ماده ۹۶

ماده ۷- مجازات صدور چک بلامحل ۹۷

سیر تاریخی

۱- قانون مجازات صادر کنندگان چک بدون محل مصوب ۱۳۱۲... ۹۸

۲- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷ ۹۸

۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۹۹

۴- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۹۹

۵- از قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک مصوب ۱۳۷۲ ... ۱۰۰

قوانین مرتبط

۱- از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۱۳۷۳ ۱۰۰

۲- از قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ ۱۰۰

۳- از قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷ ۱۰۲

۴- از قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری

مصوب ۱۳۶۴ ۱۰۲

آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور

۱- رأی وحدت رویه شماره ۴۳۹۱ مورخ ۱۳۳۸/۹/۱۷ ۱۰۳

- ۲- رأی وحدت رویه شماره ۶۰۸ مورخ ۱۳۷۵/۶/۲۷ ۱۰۴
- ۳- رأی وحدت رویه شماره ۶۴۲ مورخ ۱۳۷۸/۹/۹ ۱۰۵
- نظریه فقه‌های شورای نگهبان در مورد مجازات چک بلامحل ۱۰۵
- نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه شماره ۷/۱۵۳۰ مورخ ۱۳۷۰/۳/۴ ۱۰۶
- ۲- نظریه شماره ۷/۶۲۱۹ مورخ ۱۳۶۵/۱۱/۱۶ ۱۰۶
- ۳- نظریه شماره ۷/۱۶۶۲ مورخ ۱۳۶۰/۶/۸ ۱۰۷
- ۴- نظریه شماره ۷/۵۵۸۴ مورخ ۱۳۶۸/۱۱/۲۶ ۱۰۷
- ۵- نظریه شماره ۷/۵۹۳۱ مورخ ۱۳۷۳/۹/۶ ۱۰۷
- ۶- نظریه شماره ۷/۷۲۲۴ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۱۴ ۱۰۸
- ۷- نظریه شماره ۷/۷۴۴۴ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۱۵ ۱۰۹
- ۸- نظریه شماره ۷/۷۳۳۰ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۷ ۱۰۹
- ۹- نظریه شماره ۷/۸۱۴۹ مورخ ۱۳۷۳/۱۲/۲۲ ۱۱۰
- ۱۰- نظریه شماره ۷/۴۱۰ مورخ ۱۳۷۶/۱/۲۵ ۱۱۱
- ۱۱- نظریه شماره ۷/۴۱۱ مورخ ۱۳۷۶/۱/۲۵ ۱۱۲
- ۱۲- نظریه شماره ۷/۳۰۶ مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۰ ۱۱۲
- ۱۳- نظریه شماره ۷/۹۷۰ مورخ ۱۳۸۱/۲/۳ ۱۱۳

آراء دیوان عالی کشور

- ۱- رأی اصرای شماره ۴۰۷۴ مورخ ۱۳۳۶/۹/۳ ۱۱۴
- ۲- حکم شماره ۲۶۱۴ مورخ ۱۳۲۷/۱۰/۱۳ ۱۱۴
- ۳- حکم شماره ۲۶۴ مورخ ۱۳۳۶/۲/۷ شعبه ۳ ۱۱۵

- ۱- تعریف صدور چک بلامحل ۱۱۵
- ۲- چک بلامحل و قانون تجارت ۱۱۵
- ۳- تکلیف دادگاه در تبدیل حبس به جزای نقدی در چک بلامحل ۱۱۶
- ۴- عنصر روانی بزه چک بلامحل ۱۱۶
- ماده ۸- مقررات کیفری چکهای عهده بانکهای خارج از کشور ۱۱۶
- سیر تاریخی
- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۱۱۷
- قوانین مرتبط
- از قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ ۱۱۷
- از قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ ۱۱۷
- از قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری ۱۱۹
- نظریات مشورتی اداره حقوقی
- ۱- نظریه شماره ۷/۶۴۰۸ مورخ ۱۳۶۷/۹/۱ ۱۱۹
- ۲- نظریه مورخ ۱۳۷۱/۳/۱۸ ۱۲۰
- ۳- نظریه شماره ۷/۶۴۹۲ مورخ ۱۳۶۶/۱۰/۷ ۱۲۱
- دکترین
- ۱- شهادت ماده ۸ ۱۲۱
- ۲- منظور از بانکهای واقع در خارج از کشور ۱۲۲
- ماده ۹- ترتیب پرداخت وجه چک قبل از شکایت ۱۲۳
- سیر تاریخی
- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۱۲۴
- دکترین

ماده ۱۰ - صدور چک از حساب مسدود ۱۲۵

سیر تاریخی

از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۱۲۵
قوانین مرتبط

از قانون مجازات اسلامی ۱۲۶
آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور

رای وحدت رویه شماره ۳۴ مورخ ۱۳۵۲/۳/۲۹ ۱۳۰
نظریات مشورتي اداره حقوقی

۱- نظریه شماره ۷/۶۲۰ مورخ ۱۳۷۰/۲/۱ ۱۳۱

۲- نظریه شماره ۷/۶۵۷۱ مورخ ۱۳۷۳/۹/۲۲ ۱۳۱

۳- نظریه شماره ۷/۹۸۳ مورخ ۱۳۷۳/۲/۲۰ ۱۳۲
آراء دیوان عالی کشور

رای شماره ۱۲۹۹ مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۲۳ شعبه ۲۰ ۱۳۳
دکترین

منظور مقنن از حداکثر مجازات ۱۳۳

ماده ۱۱ - مهلت شکایت کیفری برای دارندة ۱۳۴
سیر تاریخی

از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۱۳۵
قوانین مرتبط

۱- از قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور

کیفری ۱۳۵

۲- از قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور

۱۳۷ مدنی

آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور

۱- رأی وحدت رویه شماره ۳۱ مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۶ ۱۳۷

۲- رأی وحدت رویه شماره ۶۴۱ مورخ ۱۳۷۸/۸/۲۵ ۱۳۸

آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری

رأی وحدت رویه شماره ۵- ۱۶۴/۷۹/ مورخ ۱۳۸۰/۴/۹ ۱۳۹

نظریات مشورتی اداره حقوقی

۱- نظریه مورخ ۱۳۵۳/۸/۲۲ ۱۴۰

۲- نظریه شماره ۷/۳۱۸۲ مورخ ۱۳۶۶/۶/۴ ۱۴۱

۳- نظریه شماره ۷/۱۱۴۱ مورخ ۱۳۶۵/۵/۳۰ ۱۴۱

۴- نظریه شماره ۷/۲۴۵۸ مورخ ۱۳۵۹/۶/۸ ۱۴۲

۵- نظریه شماره ۷/۷۶۲ مورخ ۱۳۶۶/۲/۶ ۱۴۲

۶- نظریه شماره ۷/۷۳۳۴ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۱۳ ۱۴۳

۷- نظریه شماره ۷/۷۲۵۸ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۴ ۱۴۳

۸- نظریه شماره ۷/۷۸۹۳ مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲ ۱۴۳

۹- نظریه شماره ۷/۲۸۷۱ مورخ ۱۳۷۳/۵/۳ ۱۴۴

دیدگاههای قضایی

۱- نظریه مورخ ۱۳۷۷/۵/۷ قضات دادگستری تهران در خصوص دارنده

چک ۱۴۵

۲- نظریه مورخ ۱۳۸۰/۶/۸ قضات دادگستری تهران در خصوص رابطه

ترک تعقیب و مهلت شش ماهه مندرج در ماده ۱۱ قانون صدور

چک ۱۴۶

۳- نظریه مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۵ قضات دادگستری تهران در خصوص انتقال چک بعد از صدور حکم.....	۱۴۷
دکترین	
تشخیص اولین مراجعه کننده به بانک.....	۱۴۸
ماده ۱۲- گذشت شاکی بعد از صدور حکم.....	۱۴۹
سیر تاریخی	
۱- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷.....	۱۵۰
۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴.....	۱۵۰
۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵.....	۱۵۱
قوانین مرتبط	
از قانون مجازات اسلامی.....	۱۵۱
آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور	
رأی وحدت رویه شماره ۵ مورخ ۱۳۶۳/۲/۱۹.....	۱۵۲
نظریات مشورتی اداره حقوقی	
۱- نظریه مورخ ۱۳۴۶/۱/۲۲.....	۱۵۳
۲- نظریه شماره ۷/۳۴۷۷ مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۷.....	۱۵۴
۳- نظریه شماره ۷/۵۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱/۲۵.....	۱۵۵
۴- نظریه شماره ۷/۸۳۵۸ مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۶.....	۱۵۵
۵- نظریه شماره ۷/۴۱۳۹ مورخ ۱۳۷۹/۹/۲۲.....	۱۵۶
۶- نظریه شماره ۷/۳۰۶ مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۰.....	۱۵۷
۷- نظریه شماره ۷/۱۳۶۵ مورخ ۱۳۸۱/۳/۱۴.....	۱۵۸
دیدگاههای قضایی	

- ۱- نظریه مورخ ۱۳۷۸/۴/۲ قضات دادگستری تهران در خصوص پرداخت ضرر و زیان شاکی از وجه الضمان ۱۵۹
- ۲- نظریه مورخ ۱۳۷۹/۳/۱۲ قضات دادگستری تهران در خصوص موقوفی تعقیب بعد از صدور حکم ۱۶۰
- آراء دادگاه عالی انتظامی قضات

- ۱- رأی شماره ۱۱۵ مورخ ۱۳۷۳/۷/۴ شعبه دوم ۱۶۱
- ۲- رأی شماره ۴۲ مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۵ شعبه سوم ۱۶۱
- ۳- رأی شماره ۷۶ مورخ ۱۳۷۸/۴/۱۴ شعبه سوم ۱۶۲
- دکترین

- نسخ قسمتی از ماده ۱۲ ۱۶۲
- ماده ۱۳ - چک وعده دار، تضمین، شروط ۱۶۳
- سیر تاریخی

- ۱- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۱۶۳
- ۲- از قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک مصوب ۱۳۷۲ ... ۱۶۴
- نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه شماره ۷/۷۲۲۴ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۱۴ ۱۶۴
- ۲- نظریه شماره ۷/۶۸۲ مورخ ۱۳۷۳/۱/۳۰ ۱۶۵
- ۳- نظریه مورخ ۱۳۴۷/۵/۱۹ ۱۶۵
- ۴- نظریه شماره ۷/۲۱ مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۵ ۱۶۶
- آراء دیوان عالی کشور

- ۱- رأی اصراری شماره ۱۶ مورخ ۱۳۷۷/۸/۱۹ ۱۶۶
- ۲- حکم شماره ۲۶۱۴ مورخ ۱۳۲۷/۱۰/۱۳ هیئت عمومی ۱۶۷

- ۳- حکم شماره ۳۲۲۷ مورخ ۱۳۳۰/۸/۷ هیئت عمومی ۱۶۸
- ۴- حکم شماره ۹۸۷ مورخ ۱۳۳۲/۳/۲۴ شعبه ۸ ۱۶۸
- ماده ۱۴- تحصیل چک از طریق مجرمانه ۱۶۸

سیر تاریخی

- ۱- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷ ۱۷۰
- ۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۱۷۱
- ۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۱۷۱

قوانین و مقررات مرتبط

- ۱- از قانون مجازات اسلامی ۱۷۲
- ۲- از قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری ۱۷۴

بخشنامه‌های رئیس قوه قضائیه

- ۱- بخشنامه شماره ۱۵۳۹۱/۴ مورخ ۱۳۷۱/۸/۱ ۱۷۶
- ۲- بخشنامه شماره ۱/۷۷/۲۱۱۴ مورخ ۱۳۷۷/۳/۹ ۱۷۶
- ۳- بخشنامه شماره ۱/۸۰/۱۱۴ مورخ ۱۳۸۰/۱/۲۹ ۱۷۷

نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه شماره ۷/۶۵۹۱ مورخ ۱۳۶۸/۱۲/۱۴ ۱۷۸
- ۲- نظریه شماره ۷/۲۸۲۷ مورخ ۱۳۷۰/۵/۲۱ ۱۷۸
- ۳- نظریه شماره ۷/۸۲۷۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۱۶ ۱۷۹
- ۴- نظریه شماره ۷/۵۴۳۱ مورخ ۱۳۷۳/۸/۲۱ ۱۸۰
- ۵- نظریه شماره ۷/۷۰۰۶ مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۱۶ ۱۸۰
- ۶- نظریه شماره ۷/۹۱۴ مورخ ۱۳۷۳/۲/۷ ۱۸۰
- ۷- نظریه شماره ۷/۸۱۶ مورخ ۱۳۷۲/۲/۲۰ ۱۸۱

- ۸- نظریه شماره ۵۰۳۵ مورخ ۱۳۷۳/۷/۲۱ ۱۸۲
- ۹- نظریه شماره ۷/۲۱ مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۵ ۱۸۲
- ۱۰- نظریه شماره ۷/۲۵۱۸ مورخ ۱۳۶۱/۸/۱۷ ۱۸۳
- ۱۱- نظریه مورخ ۱۳۴۷/۱۲/۲۵ ۱۸۴

دیدگاه‌های تضایی

- ۱- نظریه مورخ ۷۶/۳/۲۸ قضات دادگستری تهران در خصوص ادعای ربا در چک بلامحل ۱۸۵
- ۲- نظریه مورخ ۷۶/۱۱/۲۹ قضات دادگستری تهران در خصوص رسیدگی به شکایت ذینفع راجع به مفقودیت چک ۱۸۷
- ۳- نظریه مورخ ۱۳۷۷/۲/۲ قضات دادگستری تهران در خصوص کلامبرداری با چک ۱۸۷
- ۴- نظریه مورخ ۱۳۷۸/۲/۱ قضات دادگستری تهران در خصوص دستور عدم پرداخت وجه چک ۱۸۸
- ۵- نظریه مورخ ۱۳۷۸/۴/۲ قضات دادگستری تهران در خصوص دستور موقت مبنی بر منع پرداخت وجه چک ۱۸۹
- ۶- نظریه مورخ ۱۳۷۸/۷/۷ قضات دادگستری تهران در خصوص وصول کننده وجه چک مفقود شده ۱۹۰
- ۷- نظریه مورخ ۱۳۷۹/۳/۱۲ قضات دادگستری تهران در خصوص مسئولیت کیفری کسی که دستور عدم پرداخت وجه چک را داده است ۱۹۱

دکترین

- ۱- ضرورت وجود محل در زمان دستور عدم پرداخت ۱۹۲

- ۲- ادعای جعل موجب عدم صدور قرار نیست ۱۹۲
- ۳- قائم مقام قانونی ۱۹۲
- ماده ۱۵ - مطالبه ضرر و زیان چک ۱۹۳
- قوانین مرتبط

- ۱- از قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری
مصوب ۱۳۷۸ ۱۹۳
- ۲- از قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ ۱۹۳
- ۳- از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین
مصوب ۱۳۷۳ ۱۹۴
- ۴- از قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۷۷ ۱۹۵
- آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور

- رای شماره ۳۲ مورخ ۱۳۶۴/۱۱/۲۹ ۱۹۵
- نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه شماره ۷/۱۳۱۴ مورخ ۱۳۶۸/۴/۷ ۱۹۶
- ۲- نظریه شماره ۷/۱۶۴۴ مورخ ۱۳۶۹/۳/۲۴ ۱۹۷
- ۳- نظریه شماره ۷/۳۵۶۳ مورخ ۱۳۶۴/۹/۱۱ ۱۹۷
- ۴- نظریه شماره ۷/۱۳۷۷ مورخ ۱۳۷۳/۲/۲۴ ۱۹۷
- ۵- نظریه شماره ۷/۸۷۵۰ مورخ ۱۳۷۶/۲/۲ ۱۹۸
- ۶- نظریه شماره ۷/۳۱۶۴ مورخ ۱۳۷۸/۵/۵ ۱۹۸
- ماده ۱۶ - رسیدگی خارج از نوبت ۱۹۹
- سیر تاریخی

- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷ ۱۹۹

نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه مورخ ۱۳۵۳/۱۰/۵ ۲۰۰
- ۲- نظریه شماره ۷/۳۶۰۹ مورخ ۱۳۷۴/۷/۲۲ ۲۰۰
- ماده ۱۷- اماره پرداخت ۲۰۱

قوانین مرتبط

- ۱- از قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ ۲۰۱
- ۲- از قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ ۲۰۱
- ماده ۱۸- قرار تأمین در چک بلامحل ۲۰۲

سیر تاریخی

- ۱- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷ ۲۰۲
- ۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۲۰۲
- ۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۲۰۲
- ۴- از قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک مصوب ۱۳۷۲ ۲۰۴

قوانین و مقررات مرتبط

- ۱- از قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری ۲۰۵
- ۲- از آیین نامه دادرسی و دادگاههای ویژه روحانیت ۲۰۹

نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه مورخ ۱۳۴۴/۸/۱ ۲۱۰
- ۲- نظریه شماره ۷/۱۳۰۷ مورخ ۱۳۵۸/۴/۹ ۲۱۲
- ۳- نظریه شماره ۷/۱۰۸۷ مورخ ۱۳۶۲/۴/۸ ۲۱۲

- ۴- نظریه شماره ۷/۵۵۲۶ مورخ ۱۳۶۹/۱۱/۱۳..... ۲۱۳
- ۵- نظریه شماره ۷/۵۹۳۱ مورخ ۱۳۷۳/۹/۶..... ۲۱۳
- ۶- نظریه شماره ۷/۱۳۷۷ مورخ ۱۳۷۳/۲/۲۴..... ۲۱۴
- ۷- نظریه شماره ۷/۱۳۷۷ مورخ ۱۳۷۳/۲/۲۴..... ۲۱۴
- ۸- نظریه شماره ۷/۹۸۳ مورخ ۱۳۷۳/۲/۲۰..... ۲۱۵
- ۹- نظریه شماره ۷/۳۳۵۱ مورخ ۱۳۷۶/۵/۲۷..... ۲۱۵
- ۱۰- نظریه شماره ۷/۹۶۵۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۳..... ۲۱۵
- ۱۱- نظریه مورخ ۱۳۴۷/۱۲/۲۵..... ۲۱۶

آراء دادگاه انتظامی قضات

- ۱- رأی شماره ۲۵۶ و ۲۵۷ مورخ ۱۳۷۷/۷/۲۱ شعبه دوم..... ۲۱۷
- ۲- رأی شماره ۳۷۱ مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۱ شعبه دوم..... ۲۱۷
- ۳- رأی شماره ۶۸ مورخ ۱۳۷۸/۴/۷ شعبه سوم..... ۲۱۸
- ۴- رأی شماره ۸۹ و ۹۰ مورخ ۱۳۸۰/۳/۷ شعبه سوم..... ۲۱۸
- ماده ۱۹- قلمرو مسئولیت صادر کننده به نمایندگی و وکالت در
چک..... ۲۱۹

سیر تاریخی

- ۱- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷..... ۲۱۹
- ۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴..... ۲۱۹
- ۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵..... ۲۲۰

قوانین مرتبط

- از قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷..... ۲۲۰

نظریات مشورتی اداره حقوقی

- نظریه شماره ۷/۴۵۳۱ مورخ ۱۳۷۷/۶/۹ ۲۲۴
- ماده ۲۰ - مسئولیت ظهرنویس چک ۲۲۶

سیر تاریخی

- ۱- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷ ۲۲۶
- ۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۲۲۶
- ۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۲۲۶

قوانین مرتبط

- از قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ ۲۲۶

آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور

- ۱- رأی وحدت رویه شماره ۵۳۷ مورخ ۱۳۶۹/۷/۱۰ ۲۲۹
- ۲- رأی وحدت رویه شماره ۵۹۷ مورخ ۱۳۷۴/۲/۱۲ ۲۳۰

نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه شماره ۷/۶۴۲۱ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۸ ۲۳۱
- ۲- نظریه شماره ۷/۳۸۲۱ مورخ ۱۳۶۰/۱۱/۱۸ ۲۳۲
- ۳- نظریه شماره ۷/۲۹۵۲ مورخ ۱۳۵۸/۱۰/۲۹ ۲۳۳

دیدگاههای قضایی

- ۱- نظریه قضات دادگاههای حقوقی ۲ تهران در خصوص قرار تأمین
برای ظهرنویس چک ۲۳۳
- ۲- نظریه قضات دادگاههای حقوقی ۲ تهران در خصوص
ابلاغ و اخوانست به ظهرنویس در چک ۲۳۴

- ۳- نظریه قضات دادگاههای حقوقی ۲ تهران در خصوص قلم خوردگی عبارت حواله کرد در متن چک ۲۳۵
- ۴- نظریه قضات دادگستری تهران در خصوص قلم خوردگی عبارت حواله کرد در متن چک و قابلیت انتقال آن ۲۳۵
- ۵- نظریه قضات دادگستری تهران در خصوص مسئولیت ظهنویس چک ۲۳۷
- ۶- نظریه قضات دادگستری تهران در خصوص مسئولیت ضامن چکی که مواعد قانونی در اقامه دعوا رعایت نشده است ۲۳۷
- آراء دادگاه انتظامی قضات

رأی شماره ۹۷۷ و ۹۷۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۷ شعبه سوم ۲۳۸

دکترین

- ۱- انتقال طلب و اصل استقلال امضائات ۲۳۹
- ۲- استقلال طلب ۲۴۰
- ۳- تاریخ صدور واقعی چک ملاک مراجعه به ظهنویس ۲۴۰
- ماده ۲۱- تکلیف بانکها در افتتاح حساب و بستن حساب ۲۴۱

سیر تاریخی

- ۱- از قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷ ۲۴۲
- ۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۲۴۲
- ۳- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵/۴/۱۶ ۲۴۲

قوانین و مقررات مرتبط

- ۱- از قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ ۲۴۳

- ۲- قانون افتتاح حساب جاری جهت کارکنان شاغل و بازنشستگان و
موظفان و مستمری بگیران وزارتخانه‌ها مصوب ۱۳۴۵ ۲۴۳
- ۳- از قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ ۲۴۴
- ۴- آیین‌نامه تعیین ضوابط و مقررات مربوط به محرومیت اشخاص
از افتتاح حساب جاری و چگونگی پاسخ استعلام بانک‌ها مصوب
۱۳۷۳ ۲۴۶

آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری

- رای شماره ۸ / ۷۸ / ۲۵۹ مورخ ۱۳۸۰/۵/۱۵ ۲۴۷
- دکترین

- ضمانت اجرای ماده ۲۱ ۲۴۸
- ماده ۲۲- ابلاغ به نشانی بانکی ۲۴۸
- سیر تاریخی

- ۱- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۲۴۹
- ۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۲۴۹
- آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور
- رای وحدت رویه شماره ۵ مورخ ۱۳۶۳/۲/۱۹ ۲۵۰
- نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- نظریه شماره ۷/۴۱۳۳ مورخ ۱۳۶۵/۷/۱۶ ۲۵۰
- ۲- نظریه شماره ۷/۶۳۱ مورخ ۱۳۶۳/۲/۱ ۲۵۱
- ۳- نظریه شماره ۷/۱۵۹۶ مورخ ۱۳۷۲/۵/۳۱ ۲۵۱
- ۴- نظریه شماره ۷/۱۵۹۶ مورخ ۱۳۷۲/۵/۳۱ ۲۵۲

ماده ۲۳- نسخ قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ و قوانین مغایر... ۲۵۲

سیر تاریخی

۱- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۲۵۲

۲- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۲۵۲

۳- از قانون اصلاحی موادی از قانون صدور چک مصوب ۱۳۸۲ . ۲۵۲

دکترین

ایراد به قانونگذار ۲۵۳

قوانین مغایر و منسوخ

۱- قانون صادر کنندگان چک بدون محل مصوب ۱۳۱۲ ۲۵۳

۲- قانون راجع به چک بی محل مصوب ۱۳۳۷ ۲۵۴

۳- لایحه چکهای تضمین شده مصوب ۱۳۳۴ ۲۵۷

۴- قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴ ۲۵۸

۵- از قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ ۲۶۴

۶- از قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک ۱۳۵۵ مصوب

۱۳۷۲ ۲۶۷

ضمیمه

برات، سفته و چک در قانون تجارت

فصل اول - برات ۲۷۱

مبحث اول - صورت برات ۲۷۱

مبحث دوم - در قبول و نکول ۲۷۲

مبحث سوم - در قبول شخص ثالث ۲۷۴

مبحث چهارم - در وعده برات.....	۲۷۴
مبحث پنجم - ظهرنویسی.....	۲۷۴
مبحث ششم - مسئولیت.....	۲۷۵
مبحث هفتم - در پرداخت.....	۲۷۶
مبحث هشتم - تأدیه برات به واسطه شخص ثالث.....	۲۷۹
مبحث نهم - حقوق و وظایف دارنده برات.....	۲۸۰
مبحث دهم - در اعتراض (پروتست).....	۲۸۳
مبحث یازدهم - برات رجوعی.....	۲۸۴
مبحث دوازدهم - قوانین خارجی.....	۲۸۶
فصل دوم - در فته طلب (سفته).....	۲۸۶
فصل سوم - چک.....	۲۸۷
فصل چهارم - در مرور زمان.....	۲۸۸
فصل پنجم - اسناد در وجه حامل.....	۲۸۹
منابع.....	۲۹۳

بنام ایرد یکتا

مقدمه

در تدوین مجموعه‌های قوانین سبک نویسی را که استاد فرزانه و گرانقدر جناب آقای دکتر ناصر کاتوزیان در مجموعه ارزشمند "قانون مدنی در نظم حقوق کنونی" خلق نموده‌اند، دارای محاسنی است، که از جمله آنها سهولت دسترسی به قوانین و مقررات مرتبط، دیدگاههای قضایی، نظریات مشورتی و ... در موضوع واحد می‌باشد. به یقین این سبک می‌تواند الگوی بسیار مفیدی در تدوین مجموعه‌های قوانین باشد.

استاد متواضعانه بیان می‌دارند: "امیدوارم، اگر این شیوه مطبوع افتد، محققان جوانی که ذوق گردآوری و تدوین را دارند تشویق به ادامه این راه شوند و مجموعه‌های منظمی برای شعبه‌های گوناگون حقوق فراهم آورند."^۱ گرچه با گذشت قریب شش سال از ارائه این سبک دو اثر قابل تحسین

۱- دکتر ناصر کاتوزیان - قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی - نشر دادگستر - چاپ اول ۱۳۷۷ -

قانون تجارت و قانون مجازات اسلامی نیز به جامعه حقوقی تقدیم شده است، ولی متأسفانه در سایر شعبه‌ها مورد استقبال قرار نگرفته است. شایسته است تدوین‌کنندگان مجموعه‌های قوانین با الگوبرداری از استاد این سبک را پر فروغ سازند.

با این انگیزه ضمن کسب اجازه و به تأسی از استاد در اولین گام "قانون صدور چک در نظم حقوقی کنونی" را به جامعه حقوقی تقدیم می‌نمایم. البته باید اذعان داشت با اندک بضاعت علمی که داریم به شایستگی نتوانسته‌ایم حق مطلب را که در قالب انتظارات استاد و جامعه حقوقی می‌باشد ادا کرده باشیم. و به قول شاعر:

همتم بدرقه راه کن ای طائر قدس که دراز است ره منزل و من نوسفرم
صدور چک بلامحل در هشتم مردادماه ۱۳۱۲ با تصویب ماده ۲۳۸ مکرر قانون مجازات عمومی عنوان مجرمانه بخود پوشانده و به علت اهمیت چک و نقش آن در اقتصاد کشور و روابط مردم در سال ۱۳۲۱ قانون صدور چک بی محل مشتمل بر ۱۲ ماده و ۵ تبصره به تصویب رسید که به دلیل عدم پاسخگویی به نیازهای جامعه در سال ۱۳۳۳ ملغی گردید. متعاقب آن در تاریخ ۱۳۳۷/۱۲/۱۶ قانون چک بی محل مشتمل بر ۱۲ ماده و ۴ تبصره به تصویب رسید که این قانون نیز در سال ۱۳۴۴ ملغی شد.

در خرداد ماه ۱۳۴۴ قانون صدور چک که مشتمل بر ۱۹ ماده بود به تصویب رسید.^۱ و سرانجام در تاریخ ۵۵/۴/۱۶ قانون صدور چک که در حال حاضر لازم‌الاجرا می‌باشد به تصویب رسید و ماده ۲۳ آن به صراحت

۱- برای مطالعه قوانین مذکور ر.ک. ذیل ماده ۲۳ این مجموعه.

قانون صدور چک ۱۳۴۴ را لغو کرد.

این قانون با توجه به نیازهای جامعه در چند مرحله با اصلاحاتی مواجه بوده است. اصلاحات یاد شده مصوب ۷۲/۸/۱۱، ۷۶/۳/۱۰ و آخرین اصلاحیه مصوب ۸۲/۶/۲ می باشد که در مجموعه حاضر اصلاحات و الحاقات ملاحظه شده است.

در مجموعه حاضر در ذیل هر ماده به ترتیب سیر تاریخی قانونگذاری - قوانین و مقررات مرتبط - آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور - آراء دادگاه عالی انتظامی قضات - دیدگاههای قضایی - نظریات مشورتی اداره حقوقی - دکترین و نظریات فقهای شورای نگهبان و بخشنامه های مربوطه با ذکر منابع و مأخذ آمده است.

در این مجموعه سعی شده است که تمام مطالب مربوط به چک گردآوری شود تا انشاءاله بعنوان یک مرجع بتواند حقوقدانان را از مراجعه به سایر کتب مستغنی سازد.

از جامعه حقوقی انتظار می رود نقائص این مجموعه را به دیده اغماض نگریسته و ما را از تجارب خود در ادامه راه بی نصیب نفرمایند. نوید دهیم که بزودی در گام های دوم و سوم قوانین آیین دادرسی مدنی و کیفری را به سبک حاضر تقدیم علاقمندان خواهیم نمود. انشاءاله

والسلام

سید احمد باختر - مسعود رئیسی

کاشان - پاییز ۸۲